

Ægbranchens største udfordringer

PFAS, opdræt af haneekyllinger og brystbensfrakturer. Det var de helt tunge emner Ivan Noes, formand for Danske Æg, var sat til at afdække, da han på Fjerkrækongressen gav sit bud på ægbranchens største udfordringer de kommende år. Heldigvis var der også plads til at komme ind på både lyspunkter og de gode muligheder, der er for æg på mange af de dagsordener, der optager forbrugerne.

Af Anina Kjær

PFAS – en alvorlig sag

Den 23. januar 2023 var medierne fyldt med historier om DTU's fund af PFAS i økologiske æg. Det stammede fra det fiskemel, som tilsættes det økologiske fjerkræfoder. På få timer var nyheden landsdækkende og fødevarer-ordførere fra flere partier krævede hurtig ministerhandling.

- Det var vigtigt, at vi som branche tog sagen alvorligt og reagerede hurtigt. Derfor meldte vi også allerede samme formiddag ud, at Danske Æg fjerner fiskemel fra foderet til økologiske høner. Og der blev straks tilføjet et nyt punkt i

Kostrådscirklen har givet æg en plads på tallerkenen

branchekoden med et forbud for brug af fiskemel i foder til æglæggende høner, fortalte Ivan Noes.

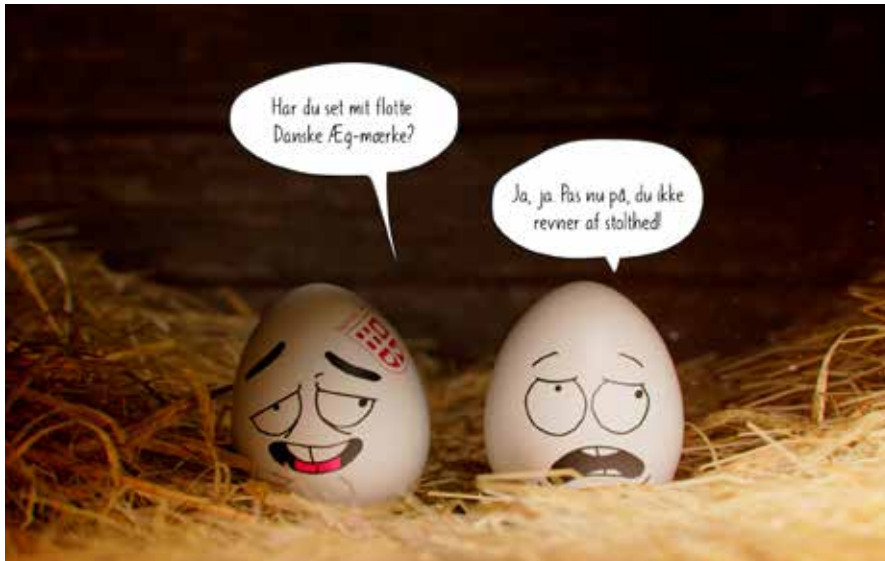
Allerede kort efter Danske Ægs udmelding fulgte foderbranchen efter med samme budskab og i løbet af dagen ændrede nyhedsbilledet sig også til at handle om, hvordan branchen dropper fiskemel i foderet efter PFAS-fund.

- Branchens store opgave den kommende tid bliver at genskabe forbrugernes tillid. Branchen er nødt til at

stå sammen og fælles kommunikere at forbrugerne trygt kan spise økologiske æg. Den opgave tages der fat på i løbet af foråret, fortsatte Ivan Noes.

Kan der komme et stop for aflivning af haneekyllinger?

At undgå aflivningen af haneekyllinger i konsumægproduktionen er et evigt tilbagevendende etisk spørgsmål i branchen.

Danske Ægs "Æggehoveder" sætter fokus på æggets mange kvaliteter.

- Vi bliver udfordret på det af både politikere, meningsdannere, NGO'er og aftagere af vores produkter. Vi kan se at flere lande i Europa har intentioner om at stoppe med at aflive hanekyllinger, og i flere lande er det allerede en realitet for den del af hanekyllingerne, der ikke bruges som dyrefoder, sagde Ivan Noes. I Tyskland er det for eksempel allerede et krav, at hanekyllinger skal opdrættes i minimum 70 dage og veje mindst 1300 gram. Det løses ved at sende dem til opdræt i blandt andet Polen og derfra er det lidt ugenomsigtigt hvad der videre sker.

- Der er umiddelbart tre veje at gå. Vi kan enten opdrætte hanekyllingerne. Vi kan kønsbestemme i ægget. Eller vi kan skifte til dual-purpose afstamninger, hvor vi hverken får det maksimale ud af hønen eller hanen. Lige nu er alle tre muligheder dyre. Vi satser på, at der kommer en billigere metode til hurtigt og med stor træfsikkerhed at kunne kønsbestemme i ægget, fortsatte han.

Mere viden om brystbensfrakturer er nødvendig

Efter flere års undersøgelser på Københavns Universitet stod det for et par år siden klart, at brystbensfrakturer er hyppigt forekommende hos æglæggende høner. Det blev til en større mediehistorie, flere partier krævede handling straks og det daværende Veganerparti anmeldte landets 15 største æggproducenter for overtrædelse af dyrevelfærdsloven. Politiet valgte dog ikke at rejse en sag.

Ivan Noes, formand for Danske Æg.

Siden har den daværende fødevarerminister nedsat en følgegruppe bestående af NGO'er, universiteter, myndigheder og branche-repræsentanter.

- Selvom der i længere tid har været stilhed i medierne omkring brystbensfrakturer, så ændrer det ikke ved, at det er noget vi som branche skal forholde os til. Derfor er det også vigtigt, at vi kommer til bunds i det

og bliver klogere på hvordan frakturerne opstår. Noget tyder på, at trykket fra kråsen på indersiden af brystbensspidsen i forbindelse med æglægningen spiller en væsentlig rolle, uddybede Ivan Noes. Københavns Universitet har fået bevilget GUDP midler, der skal kortlægge årsagen og derved være med til at pege på mulige løsninger.

Hønsflokkene i EU rammes i høj grad af fugleinfluenza

En af æggbranchens andre store udfordringer er fugleinfluenza.

- På EU-plan har der de seneste år været rigtig mange smittede hønsflokkene. I Holland er der eksempler på, at fugleinfluenzaen "overlever" over sommeren og også giver smittede flokke i de perioder, hvor vi ellers hidtil har følt os sikre, fortalte Ivan Noes.

Af de Europæiske lande har særligt Tyskland, Frankrig og Holland været

hårdt ramt af udbrud. På verdensplan blev også set massive udbrud i USA. I 2022 blev der i USA aflivet knap 42 mio. høner pga. fugleinfluenza. Det har givet ekstraordinært høje spotmarkedspriser i USA, og eksporten af æggpulver er faldet til næsten ingenting.

Markant ændrede indkøbsmønstre udfordrer økologien

Krigen i Ukraine har sat sine spor på alles hverdag. Æggbranchen er heller ikke gået fri, fortalte Ivan Noes.

- Forbrugerne sparer, de går mere i discountbutikker, køber tilbudsvare og skifter fra økologi til konventionelle varer. Samtidig går de fra at købe brands til at købe mere private label og de laver færre impuls-køb. Der er sket en meget brat opbremsning i forbruget af økologiske æg og sammenlagt med PFAS-sagen så er vi kørt direkte ind i en mur. Det skal vi sammen have vendt igen, sagde Ivan Noes.

Lyspunktet: Æg er klimasmart protein Heldigvis er det ikke alt sammen dårligt nyt for æggbranchen. I forhold til klimadagsordenen så har ægget et stort potentiale, og det er også lykkedes branchen, at få en tydelig plads på tallerkenen i den nye officielle kostrådscirkel. Ligesom den kommende klimamærkning af fødevarer også ser ud til at få et positivt udfald for æg.

- Det har været en klar fordel for æggbranchen, at Danske Æg har fået udarbejdet en valideret BLONK-rapport, der dokumenterer æggets lave CO₂ udledning. Det har gjort, at vi har haft konkrete tal at spille ind, og derfor har været i stand til at placere ægget på niveau med fødevarer som quinoa, havregryn, sild og blåbær. Ægget er klimasmart protein og det skal vi bruge aktivt i vores kommunikation, sluttede Ivan Noes. ■